

Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi

Dergi Web sayfası: <http://dergipark.gov.tr/ader>

DEDE KORKUT'TA MOTİVASYON MOTIVATION IN DEDE KORKUT BOOK

Zekerya BATUR *
Mehmet SOYUÇOK**

*Doç. Dr., Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

** Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı Doktora Öğrencisi

Gönderilme Tarihi: 02.03.2018

Kabul Tarihi : 21.05.2018

Özet: Bu çalışmada Dede Korkut Kitabı'nda bulunan motivasyon unsurları ortaya konmaya çalışılmıştır. Dede Korkut Kitabı, dönemini yansıtmadaki gücü ve taşıdığı kültürel dinamiklerin yanı sıra bir siyasetname özelliği de göstermektedir. Bu doğrultuda kitabın içeriğinde motivasyon unsurları bulunması doğaldır. Motivasyon üzerine olan teorilerden bir ve belki de en önemlisi Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi'dir. Buradan hareketle hikâyeler bu teorideki ihtiyaçlara göre incelenmiştir. Çalışmada Hasan Erbay editörlüğünde hazırlanan Dede Korkut Kitabı'ndan yararlanılmıştır. İnceleme yapılırken iki alan uzmanının görüşü alınmış,

uzman onayıyla bulgular yeniden düzenlenmiştir. Bulgu ve yorumlar ihtiyaç başlıkları altında incelenmiş; ihtiyacın bulunduğu kısma, hikâyenin adına ve sayfasına da yer verilmiştir. Ayrıca genel değerlendirme başlığı altında bulgular tekrar ele alınmış ve kitabın bütününe değerlendirilmesi yapılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda en çok yer verilen ihtiyacın güvenlik ihtiyacı olduğu, en az yer verilen ihtiyacın ise kendini gerçekleştirme ihtiyacı olduğu görülmüştür. En çok ihtiyaca yer verilen hikâyenin Bay Büre Bey Oğlu Bamsı Beyrek hikâyesi olduğu, 12 hikâyenin 3'ünde hiçbir ihtiyaca yer verilmediği görülmektedir. Sonuç olarak Dede Korkut Kitabı'nın motivasyon unsurları bakımından zengin olduğu ve öğrencileri motive edici yönünün bulunduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dede Korkut, hikâye, motivasyon, ihtiyaç.

Abstract: In this study the motivation elements found in the Book of Dede Korkut, have been tried to be revealed. The Book of Dede Korkut reflects the feature political of a treatise as well as the power of the reflection of its period and the cultural Dynamics it has. Accordingly it is natural that motivational are included in the content of the book. One of the theories, probably the most important one, about motivation is the Maslow's Theory of Hierarchy of Needs. From this point of view stories are examined according to the needs of this theory. In the study it is benefited from the Book of Dede Korkut prepared by the edition of Hasan Erbay. When the investigation was carried out opinions of two field specialists were taken and the findings were arranged with expert approval. Findings and interpretations were examined under headings of need the part of the need, the name of the story and the part of the need the name of the story and the page of it were also included. Besides findings were reconsidered under the head in of general evaluation and the whole book was valued. As a result of the research it has been seen that the most given need is the need for security and the least given need is the need for self-realization. It has been seen that the story of Bay Büre Bey oğlu Bamsı Beyrek is the story in which the needs are mostly given and no need is included in the 3 of the 12 stories. As a result it has been seen that the Book of Dede Korkut is rich on motivation and it has motivational features.

Keywords: Dede Korkut, story, motivation, requirement.

1.Giriş

Toplumun yaşamasını, ayakta kalmasını sağlayan en önemli unsurlardan biri, kültürdür. "Sosyal ilimlerde kültür denince bir topluluğun kendi hayatî problemlerini çözmek üzere denediği ve uzun yıllar içinde standart hale getirdiği usuller ve vasıtalar anlaşılır. Şu halde bir toplumun ihtiyaçlarını karşılamak üzere benimsemiş bulunduğu hayat tarzı, bütün maddi ve manevi unsurlarıyla birlikte onun kültürünü teşkil etmektedir" (Güngör, 1986, 76). Dil ise kültürün yaşamasını ve kuşaktan kuşağa aktarılmasını sağlayan temel araçtır. Dil, bu vazifesini edebi eserlerle gerçekleştirir. Türk Kültürü'nden örnek vermek gerekirse Orhun Abideleri, Divan-ı Lûgat-it Türk,

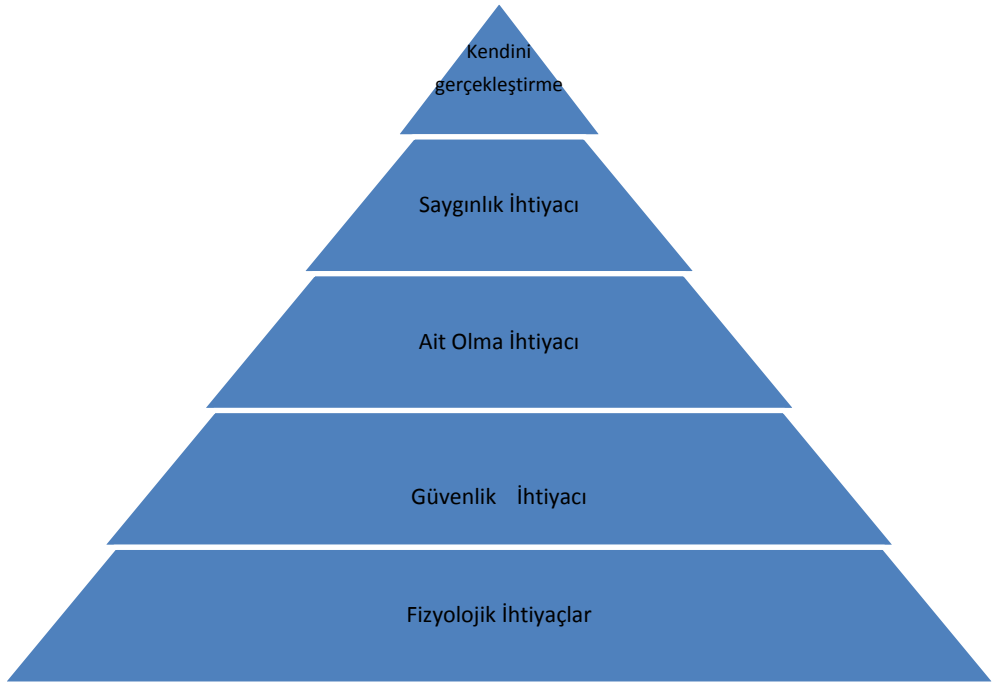
Kutadgu Bilig, Dede Korkut Kitabı gibi eserler kültürün taşıyıcısı ve yaşatıcısı olma fonksiyonuna sahiptir.

Bu eserlerden biri olan Dede Korkut Kitabında “anlatılan olayların örgüsü, Müslüman Oğuzlarla, onların kuzey komşuları Hıristiyan Kıpçaklar ve içerideki beyler arasında vukua gelen çeşitli mücadelelerden ibarettir. Türkistan’dan Anadolu’ya, Mardin, Diyarbakir, Erzurum, Bayburt ve Trabzon’dan Ahıska, Gence ve Demirkapı’ya kadar, Doğu Anadolu ve Azerbaycan sahasında geçen hadiseler çok renkli bir üslûpla anlatılmaktadır” (Zeyrek, 2016: 14). “Dede Korkut Hikâyeleri; dil, edebiyat, folklor, etnoloji, tarih, sosyoloji bakımlarından eşsiz hazine işlevindedirler. Dede Korkut’un bilge kişiliği, Oğuzların iç savaşları, doğaüstü savaşlar, aşk hikâyeleri, halk kültürü ve felsefesi, ahlak anlayışı, töreye ait inanışlar, yiğitlikler tabiat güzellikleri, aile bağlılıkları, kadın ve çocuk/oğul sevgisi, çocukların eğitimi, adalet anlayışı, dini inanışlar, töreye ilişkin kurallar, hoşgörü, çeşitli erdemler bu hikâyelerin içeriğe ait malzemesini oluşturur” (Erbay, 2014: 27). Bu açıklamalar da göstermektedir ki Dede Korkut Kitabı Türk kültürü için çok önemli bir kaynaktır.

Dede Korkut Kitabı’nın sahip olduğu nitelikler, birçok araştırmacının dikkatini çekmiş ve bugüne kadar; karakterler (Günay, 1998; Eliuz, 2000), renkler (Karabaş, 1996), mitolojik öğeler (Bayat, 2007), dil bilgisi (Başdaş, 2008), epiletler (Başgöz, 1998), söz dizimi (Cemiloğlu, 2001), kadın hakkındaki düşünceler (Torun, 1999), kadının rolü (Kaplan, 1951), kadın ve çocuk eğitimi (Arı ve Karateke, 2014), halk hukuku (Dursun, 2011), eğitsel değerler (Batur ve Soyuçok, 2015), inanç kavramları (Soyuçok ve Batur, 2017) gibi açılardan ele alınmıştır.

Hikâyeler tetkik edildiğinde görülecektir ki bu hikâyeler bir siyasetname ve büyüklere yol gösterici olma özelliği göstermektedir. Bu hikâyelerde göz ardı edilmemesi gereken noktalardan biri de hikâyelerde yer alan ve bilhassa Dede Korkut’un bilge kişiliğinde ortaya çıkan motive edici öğelerdir. Zaten “günümüzde sıklıkla kullanılan Danışmanlık ya da Yaşam Koçukavramları yüzlerce yıl önce Dede Korkut tarafından yaşama geçirilmiş ve topluma yön vermede etkili bir şekilde kullanılmıştır” (Batur ve Soyuçok, 2015: 412). Bu durum, kitabın motive edici yönüne de güçlü bir delildir.

Motivasyon, bireyi bir doğrultuda harekete geçirmeyi sağlamaktadır (Vatansever Bayraktar, 2015). Motivasyon üzerine olan teorilerden biri ve belki de en önemlisi Maslow’un ihtiyaçlar hiyerarşisidir. Maslow’un İhtiyaçlar hiyerarşisine göre bireyin fizyolojik, güvenlik, ait olma, saygınlık ve kendini gerçekleştirme olmak üzere beş temel ihtiyacı vardır ve bu ihtiyaçlar arasında hiyerarşik bir ilişki söz konusudur (Mathes, 1981). Maslow tarafından 1943 yılında ortaya atılan bu hiyerarşiyi şu piramit şeklinde göstermek mümkündür (Mcleod, 2007):

Piramitte gösterilen ihtiyaçlar görüldüğü üzere daralan bir görünüm sergilemektedir. En altta yer alan ve en geniş alanı kaplayan fizyolojik ihtiyaçlar her insanın mutlak ihtiyacıdır ve yaşamını sürdürmek için temel şarttır. Piramidin üst kısımlarına doğru gidildikçe daralma görülmektedir. En üst seviye olan kendini gerçekleştirme kısmına ise çok az sayıda insan çıkabilmektedir.

Bu motivasyon öğeleri, edebi eserler yoluyla verilebilir. Özellikle Türkçe dersinde yer verilebilecek olan Dede Korkut Hikâyeleri'nin bu amaçla kullanılabileceği düşünülmektedir. Asırlar boyu askeri ve siyasi başarının zirvesinde olan bir milletin kullandığı motivasyon öğelerini ortaya koymak yeni nesillerin haberdar olmasını ve onların başarılı olmasını sağlayacaktır. Çünkü "insanların geçmişlerinin onların kendilerine olan özgüvenlerini olumlu ya da olumsuz bir şekilde etkilemesi mümkün olabilmektedir" (Batur, 2016: 125). Bu bakımdan Dede Korkut Hikâyeleri'nin, motivasyon amaçlı kullanıldığında, öğrencilere millî kültürü tanıtır ve sevdirmenin yanı sıra ders ve sosyal ilişkilerde başarılı olma açısından da büyük katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

2. Araştırmanın Amacı Ve Önemi

2.1. Araştırmanın Önemi

İnsanların günlük, akademik, ticari vs. hemen hemen bütün faaliyetlerinde harekete geçirici ve dinamizm sağlayıcı olarak görev yapan motivasyon unsurlarının öğrencilere okul yıllarında mutlaka kazandırılması gerekmektedir. Motivasyon unsurlarını

öğrenciye kazandırmanın birçok yolu bulunduğu gibi bunlardan en etkililerinden biri de edebi metinlerdir. Özellikle milli kültürü ve tarihi yansıtan eserlerin bu amaçla kullanılması yerinde olacaktır. Bu yüzden Türk kültürünün kadim eserlerinden biri olan Dede Korkut eserlerinde motivasyon unsurlarının bulunup bulunmadığı incelenmesi gereken bir konudur.

2.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Dede Korkut Hikayeleri'nde motivasyon unsurlarının bulunma durumlarını ortaya koymaktır.

2.3. Problem Cümlesi

Dede Korkut Kitabı'nda motivasyon unsurlarına yer verilmiş midir?

2.4. Alt Problemler

Bu çalışmada problem cümlesinden yola çıkarak aşağıdaki alt problemlere de cevap aranacaktır.

1. Dede Korkut Kitabı'nda hangi motivasyon unsurlarına yer verilmiştir?
2. Dede Korkut Kitabı'nda yer verilen motivasyon unsurlarının örnekleri nelerdir?
3. Dede Korkut Kitabı'nda motivasyon unsurları hangi yollarla ortaya çıkmaktadır?

3. Yöntem

Bu araştırma, betimsel tarama modelindedir. Tarama modeli, geçmişte ya da halen varolan durumu varolduğu şekilde betimlemeyi amaçlar (Karasar, 1994: 77). Çalışmaya veri toplanırken doküman analizi yapılmıştır. "Araştırma kapsamında incelenen konuyla ilgili olgu ve olaylar hakkında bilgi içeren yazılı belgelerin analiz edilmesiyle veri sağlanmasına doküman incelemesi denilmektedir" (Karataş, 2015: 72).

4. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmaya veri sağlamak için Hasan Erbay editörlüğünde hazırlanan Dede Korkut Kitabı'ndaki (TOBB, 2014) hikâyeler, Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi'nde vurgulanan motivasyon öğelerine göre incelenmiş ve akabinde uzman görüşü doğrultusunda düzenlenmiştir.

5. Verilerin Analizi

Hikâyelerin incelenmesiyle ortaya çıkan motivasyon öğeleri ve hikâyeler, güvenilirliği artırma amacıyla iki uzmanın daha incelemesine sunulmuş, uzman görüşü sonucunda bulgular tekrar düzenlenmiştir. Her ihtiyacın eserde bulunduğu kısım ayrıntılı olarak gösterilmiş ve yorumlanmıştır. Çalışmanın her aşamasında uzman görüşüne tekrar tekrar başvurulmuştur.

5. Bulgu Ve Yorumlar

5.1.Fizyolojik İhtiyaçlar

Gıda, hava, su, cinsellik gibi ihtiyaçlar fizyolojik ihtiyaçlar kapsamında değerlendirilmektedir (Cherry, 2017). Diğer basamaklardaki ihtiyaçlara geçmek için bu ihtiyaçların karşılanması gerekmektedir. Bütün basamaklara temel olan bu basamaktaki ihtiyaçların (Mathes, 1981) karşılanamaması, vücudun düzgün çalışmasını engelleyeceği gibi sonunda kişiyi giriştiği işlerde de başarısız kılacaktır (Einstein, Addams, Roosevelt, 2016). Eser incelendiğinde fizyolojik ihtiyaçlarla ilgili aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır:

“Yürüyelim beyler, av avlayalım, kuş kuşlayalım, yabani geyik yıkalım, dönelim, otağımıza düşelim, yiyelim, içelim, eğlenelim, dedi” (Salur Kazanın Evinin Yağmalandığı Hikâye, s.585).

“Sultanım beni bıraksan da şölen yemeğinin yanına varsam, karnım açtır, doyursam, dedi”(Salur Kazan’ın tutsak olup Oğlu Uruz’un Onu Çıkardığı, s.635).

Görüldüğü üzere bu basamaktaki ihtiyaçlar, eserin iki kısmında geçmektedir. İkisinde de yapılacak bir iş öncesi karşılanması gereken fizyolojik ihtiyaçlar dile getirilmektedir. Kullanımların bu yönü fizyolojik ihtiyaçların belirtilen özellikleriyle doğrudan örtüşmektedir. Yani fizyolojik ihtiyaçların diğer basamaklardaki ihtiyaçları karşılamadan önce karşılanması gereken ihtiyaçlar olduğu ortaya konmaktadır. Bu bakımdan hikâyelerden fizyolojik ihtiyaçlar konusunda yararlanılabileceği görülmektedir.

5.2. Güvenlik İhtiyacı

Fizyolojik ihtiyaçların tamamen veya nispeten karşılanmasından sonra güvenlik ihtiyaçları ortaya çıkmaktadır (Simons, Irwin, Drinnien, 1987; Mathe, 1981).Güvenlik ihtiyacı, can güvenliğinin sağlanması ve tehlikelerden uzak olmak gibi ihtiyaçları kapsamaktadır. Güvenlik ihtiyacı, kişinin kendigüvenliğiyle ilgili olduğu gibi yakınlarının güvenliğiyle de ilgili olabilmektedir. Eser incelendiğinde güvenlik ihtiyacıyla ilgili aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır:

“Dirse Han eğer oğlancığını görürse, bizi sağ bırakmaz, hepimizi öldürür dediler” (Dirse Han Oğlu Boğaç Han, s.574).

“KaracukÇoban, anamı kâfirden isteyeyim, at ayağı altında kalmasın, dedi” (Kazan Bey Oğlu Uruz’un Tutsak Olması, s. 600).

“... savaşıyım, çekişeyim, mücadele edeyim, güzel yiğidin canını kurtarayım” (Duha Koca Oğlu Deli Dumrul, s. 676).

“Dünya tatlı, can değerli,

Canıma kıyabilmem belli bil” (Duha Koca Oğlu Deli Dumrul, s. 681).

“İki oğlancığı öksüz koma, dedi” (Kam Büre’nin Oğlu BamsıBeyrek, s. 685).

“Kan Turalı’nın atını oklamışlar; gözünün kapağını oklamışlar. Yüzünü kan bürümüş, durmadan kanını siler. Kâfirler üşüşür, kılıcını yalın eyler, kâfiri önüne katıp kovalar. Selcen Hatun bunu böyle gördü, içine ateş düştü. Bir bölük kaza şahin girmiş gibi kâfire at saldı, bir ucundan kırıp kâfiri öbür ucundan çıktı” (Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı, s.706).

“Bana asker ver, beni babamın tutsak olduğu kaleye gönder, dedi” (Kazılık Koca Oğlu Yiğenek, s. 717).

Eserde yedi hikâyede güvenlik ihtiyacıyla ilişkili örneklere yer verilmiştir. Örneklerde kişinin kendi güvenliğiyle ilgili ihtiyaçlara yer verildiği gibi sevdikleriyle ilgili güvenlik ihtiyaçlarına da yer verilmiştir. Sayının fazla olmasının sebebini eserin teşekkül ettiği devredeki siyasi ve toplumsal şartlarda aramak yerinde olacaktır. Dönemin şartlarına bakıldığında Türk boylarının birbiriyle üstünlük mücadelesi vermelerinin yanı sıra komşuları olan gayrimüslim topluluk ve devletlerle de sürekli bir mücadele içinde olduğu görülmektedir. Bu durumun doğal bir sonucu olarak güvenlik ihtiyacı eserde ağır basmaktadır. Bu bulgular, hikâyelerin güvenlik ihtiyaçlarına yönelik olarak kullanılabilecekleri gibi edebi eserlerin toplumsal yapıya ışık tuttuğunu gösterme bakımından da iyi birer örnektir.

5.3. Ait Olma ve Sevgi İhtiyacı

Fizyolojik ihtiyaçlar ve güvenlik ihtiyacı karşılandıktan sonra ait olma ve sevgi ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Bu ihtiyaç, çoğu zaman bir gruba ait olma ve grup tarafından sevilme isteği olarak ortaya çıkmaktadır. Bu ihtiyacın karşılanamaması durumunda kişide topluma yabancılaşma ortaya çıkabilmektedir (Simons, Irwin, Drinnien, 1987; Mathe, 1981). Ait olma ve sevgi ihtiyacı, üçüncü seviye olarak kabul edilmekle beraber bazı durumlarda bu ihtiyaç güvenlik ve fizyolojik ihtiyaçların önüne geçebilir (Einstein, Addams, Roosevelt, 2016). Eser incelendiğinde ait olma ve sevgi ihtiyacıyla ilgili aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır:

“Kam Gan Oğlu Han Bayındır yerinden kalkmıştı. Kara yerin üstüne ak ban evini diktirmişti. Ala gölgeliği yükselmişti. Bin yerde ipek halıları döşenmişti. İç Oğuz, Dış Oğuz beyleri Bayındır Han'ın sohbeti için toplanmıştı” (Bay Büre Bey Oğlu BamsıBeyrek, s. 611).

“Bu kadar küçük şey için niye öfkeleniyorsunuz? Bugün ben giydim. Yarın sağdıçım giysin. Kırk güne kadar sıra var, haydi giyin, ondan sonra bir dervişe verelim, dedi.” (Bay Büre Bey Oğlu BamsıBeyrek, s. 620).

“Eğer seni, hisardan aşağıya urganla sallandıracak olursam, babana anana sağlıklı varacak olursan, beni buradan helalliğe alır mısın, dedi” (Bay Büre Bey Oğlu BamsıBeyrek, s. 625).

“Her yıl altın akçe gelirdi; yiğitlere, gençlere verirdik, gönülleri hoş olurdu. Şimdi bunları kime verelim ki gönlü hoş olsun, dedi” (Begil Oğlu Emren, s.745).

Görüldüğü üzere dört hikâyede ait olma ve sevgi ihtiyacı ile ilgili kısımlar vardır. Bu kısımlar incelendiğinde bu kısımların açık bir şekilde bir gruba ait olma ve grup tarafından sevilme ihtiyacıyla ilgili olduğu görülmektedir. Buradan hareketle Dede Korkut hikâyelerinin eğitimde ait olma ve sevgi ihtiyacıyla ilgili olarak kullanılabileceği söylenebilir.

5. 4. Saygınlık İhtiyacı

İlk üç ihtiyaç tatmin edildikten sonra bireyler saygınlık ihtiyacı duymaya başlar (Simons, Irwin, Drinnien, 1987). Bu ihtiyaç hemen hemen bütün insanlar için söz konusudur (Einstein, Addams, Roosevelt, 2016). Saygınlık ihtiyacı, kısaca insana kendinin ve çevresindekilerin saygı duyması şeklinde tarif edilebilir ve karşılanamadığında çeşitli olumsuz psikolojik etkiler ortaya çıkabilir. Eser incelendiğinde saygınlık ihtiyacıyla ilgili aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır:

“Babam at koşturuşuma baksın kıvansın, ok atışıma baksın güvensin, kılıç çalışıma baksın sevinsin, diyordu” (Dirse Han Oğlu Boğaç Han, s.569).

“Bu kıza yenilecek olursam, güçlü Oğuz içinde başıma kakınç, yüzüme dokunç ederler” (Bay Büre Bey Oğlu BamsıBeyrek, s. 616).

“... kanlı kafir eline akın edeyim, baş keseyim, kan dökeyim, kafire kan kusturayım. Kul köle esir getireyim, hüner göstereyim”(Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı, s. 693).

“Tutup yiğidimi öldürmesinler, akça yüzlü ben gelini tutup babam anam evine iletmesinler” (Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı, s. 704).

Saygınlık ihtiyacını içeren dört kısım incelendiğinde saygınlık ihtiyacının dönemin şartlarına göre şekillendiği görülmektedir. Buna uygun olarak hikâyelerde saygınlık ihtiyacının kahramanlık ve alplik yoluyla karşılandığı görülmektedir. Bu dönemin en büyük meziyeti kahramanlık, alpliktir, dolayısıyla saygınlık ihtiyacının karşılanmasının yolunun bu beceri ve niteliklerden geçmesi, normaldir. Bunu göz önünde bulundurmamak anakronizme düşmekle sonuçlanacaktır. Sonuç olarak, hikâyelerin, saygınlık ihtiyacıyla ilgili olarak kullanılabileceği söylenebilir.

5.5. Kendini Gerçekleştirme

Diğer bütün ihtiyaçlar karşılandıktan sonra ortaya çıkan kendini gerçekleştirme ihtiyacı, insanın potansiyelini tam olarak gerçekleştirme şeklinde tanımlanabilir (Einstein, Addams, Roosevelt, 2016). Simons, Irwin ve Drinnien (1986)'e göre bir müzisyenin müzik, ressamın resim yapması kendini gerçekleştirme olarak ifade edilebilir. Eğer birey bunu yapamazsa kendini gerçekleştirememiş olur ve huzursuzluk hisseder. Eser incelendiğinde kendini gerçekleştirme ile ilgili aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır:

“Ne zaman sen beni alıp kâfir sınırına çıkardın, kılıç çalıp baş kestini? Ben senden ne gördüm, ne öğreneyim, dedi.” (Kazan Bey Oğlu Uruz Bey'in Tutsak Olduğu, s. 651).

Bu örnekte eleştirel bir yaklaşım vardır. Çünkü kendini gerçekleştirme basamağına gelip de bunu başaramayan bireyler, önceden de belirtildiği üzere, huzursuzluk yaşayacaklar ve mutsuz olacaklardır. Burada da bunun iyi bir örneği görülmektedir.

Kendini gerçekleştirme ile ilgili tek örnek olması, bu konuda eserin zayıf olduğu düşüncesini doğurmamalıdır. Eserin genelinde “alp” insan tipi yüceltilmekte, kahramanların nitelikleri yoluyla kendini gerçekleştirme bu şarta bağlı kılınmaktadır. Çünkü dönemin ve ülkenin şartları bunu gerekli kılmaktadır. Bu bakımdan eserin kendini gerçekleştirme ile ilgili ihtiyaçlara büyük yer verdiği söylenebilir.

5.6. Genel Değerlendirme

Genel olarak bakıldığında motivasyon unsurlarına 18 kere yer verildiği ve eserin motivasyon unsurları açısından zengin olduğu görülmektedir. Bu motivasyon unsurlarının sıklıkları şu şekildedir:

MOTİVASYON UNSURLARI	f
Fizyolojik İhtiyaçlar	2
Güvenlik İhtiyacı	7
Ait Olma ve Sevgi İhtiyacı	4
Saygınlık İhtiyacı	4
Kendini Gerçekleştirme İhtiyacı	1

Tablodan anlaşıldığı üzere en sık kullanılan motivasyon unsuru, “güvenlik ihtiyacı”dır. Dönemin koşulları değerlendirildiğinde bunun normal bir durum olduğu ortadadır. En az kullanılan motivasyon unsuru ise “kendini gerçekleştirme ihtiyacı”dır. Fakat bu sayının az olması eseri bu unsur bakımından zayıf yapmaz, çünkü eserin geneline bakıldığında bütün davranışların, sözlerin, kahramanların kendini gerçekleştirme ihtiyacına yönelik olduğu görülmektedir.

Eserdeki 12 hikâyenin 9’unda motivasyon unsurları yer almaktadır. Bu motivasyon unsurlarının hikayelere dağılımı şu şekildedir:

HİKÂYE	f
Salur Kazan’ın Evinin Yağmalandığı Hikâye	1
Salur Kazan’ın Tutsak Olup Oğlu Uruz’un Onu Çıkardığı Hikâye	1
Dirse Han Oğlu Boğaç Han Hikâyesi	2
Kazan Bey Oğlu Uruz’un Tutsak Olduğu Hikâye	2
Duha Kocaoğlu Deli Dumrul Hikâyesi	2
Bay Büre Bey Oğlu BamsıBeyrek Hikâyesi	5
Kanlı Kocaoğlu Kan Turalı Hikâyesi	3
Kazılık Koca Oğlu Yiğenek Hikâyesi	1
Begil Oğlu Emren Hikâyesi	1

Görüldüğü üzere motivasyon unsurları eserin geneline dengeli şekilde dağılmıştır. En fazla motivasyon unsuru barındıran hikâye “Bay Büre Bey Oğlu BamsıBeyrekHikâyesi”dir. Eserdeki “Basat’ınTepegöz’ü Öldürdüğü”, “Uşun Koca Oğlu Segrek” ve “İç Oğuz’a Dış Oğuz’un Asi Olup Beyrek’in Öldüğü” hikâyelerinde ise herhangi bir motivasyon unsuruna rastlanamamıştır.

Tartışma Ve Sonuç

Her millet kendi bireyini yetiştirirken, sahip olduğu kültürel kodları aktarmak durumundadır(HoosainveSalili, 2008; Guay, 2016). Bu bağlamda kültürel kodlarını taşıyan temel eserlerin gelecek olan nesillere sevdirmesi ve benimsetilmesi gerekmektedir. Dil ve kültürü bireye aktarmada doğrudan vermek yerine motivasyonun unsurlarından yararlanarak vermek daha etkileyici olabilmektedir (Elsworth, 2009;Liem, Walker, McInerney, 2013;Goetz, Hall, 2013; Liu, 2017). Bu eserlerin başında Dede Korkut gelmektedir. Dede Korkut’un Kitabı bu millet için geçmiş ile gelecek arasında kültürel bağ kurması açısından son derece önem taşımaktadır. Sürekli değişen ve dönüşen kültürel değerler, zamanla yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalabilmektedir. Özellikle insanları bir arada tutan manevi değerler her geçen gün özünden giderek uzaklaşmakta; dolayısıyla bu değerlerin onarımı gün geçtikçe zorlaşmaktadır. Bu noktadan hareketle Dede Korkut Kitabı Türklüğün ve tarih boyunca var olmanın bir kanıtı olarak incelendiğinde son derece çarpıcı noktaların bulunduğu belirlenmiştir. Bu noktalardan biri de motivasyon unsurlarıdır. Tarih boyunca insanları kıtadan kıtaya sürükleyen itici güç, insanlara verilen sözler, onları yaşama bağlayan faktörler olmuştur.

Dede Korkut Kitabı'nda çağdaş anlamda belirlenen *fizyolojik ihtiyaçlar, güvenlik ihtiyacı, ait olma ve sevgi ihtiyacı, saygınlık ihtiyacı ve kendini gerçekleştirme* bitüm motivasyon unsurlarının yer aldığı görülmektedir. Dolayısıyla eserin toplumsal değer yargılarını yansıtmada ve bireyin var olma gerekçesini ortaya koyma açısından son derece güçlü olduğu belirlenmiştir.

Dede Korkut Kitabı'nda yer verilen motivasyon unsurlarının örneklerine bakıldığında fizyolojik ihtiyaçlara, güvenlik ihtiyacına, ait olma ve sevgi ihtiyacına, saygınlık ihtiyacına ve kendini gerçekleştirme örneklerine yer verildiği görülmüştür. Eserde genel olarak kullanılan motivasyon unsurunun güvenlik ihtiyacı olduğu belirlenmiştir. Dönemin koşulları değerlendirildiğinde bunun normal bir durum olduğu ortadadır. En az örneğe rastlanılan motivasyon unsuru ise "Kendini Gerçekleştirme İhtiyacı"dır. Fakat bu sayının az olması eseri bu unsur bakımından zayıf olduğu anlamına gelmemelidir; çünkü eserin geneline bakıldığında bütün davranışların, sözlerin, kahramanların kendini gerçekleştirme ihtiyacına yönelik olduğu görülmektedir.

Dede Korkut Kitabı'nda motivasyon unsurlarının genel olarak olaylara dayalı şekilde ortaya çıktığı görülmektedir. Olayların gelişimi ve insanları etkileme durumları hikayelerin anlatımına katkı sağlamış, bu durum da motivasyon unsurlarının harekete geçirilmesine zemin hazırlamıştır. Türklük değerlerinin topluma ve bireye aktarılışı tıpkı Orhun Kitabelerinde yer alan edebi söylemler gibi son derece etkileyici bir dille verilmiştir. Bu tür örneklerin yeni nesle her düzeyde verilmesinin, onların geçmişleriyle övünen, aidiyet duygusu gelişen, kendine saygı duyan ve gelecekte de var olacağına inanma duygularının pekiştirilmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Arı, B. ve Karateke, E. (2014). Dede Korkut Hikâyelerinde Kadın ve Çocuk Eğitimi/WomanAnd Child EducationIn Dede Korkut Tales.
- Başdaş, C. (2008). Türkçede İyelik-Yükleme Sorunu Dede Korkut Örneği. *TurkishStudies International PeriodicalFortheLanguages, LiteratureandHistory of TurkishorTurkic*, 3.
- Başgöz, İ. (1998). Dede Korkut Destanında Epitetler. *Milli Folklor*, 37, 23-35.
- Batur, Z. (2016). Orhun Abideleri ve Maslow: Motivasyon. *International Journal of Language Academy Volume 4/1 Spring 2016* p. 124/133
- Batur, Z. &Soyuçok, M. (2015). Adın Değerin ve Değerin Adı: Dede Korkut. *International Journal of Languages' EducationandTeaching. Volume 3, Issue 3, p. 411-423.*
- Bayat, F. (2007). Türk Mitolojik Sistemi (Vol. 2). İstanbul: Ötüken.
- Bayraktar, H. V. (2015). Sınıf Yönetiminde Öğrenci Motivasyonu Ve Motivasyonu Etkileyen Etmenler/StudentMotivationInClassroom Management AndFactorsThatAffectMotivation. *TURKISH STUDIES-International PeriodicalForTheLanguages, LiteratureandHistory of TurkishorTurkic*, 10, 3.
- Cemiloğlu, İ. (2001). Dede Korkut Hikâyeleri Üzerinde Söz Dizimi Bakımından Bir İnceleme (Vol. 33). *Türk Dil Kurumu*.
- Cherry, K. (2017). Maslow'sHierarchy of Needs.
- Dursun, A. (2011). Dede Korkut Hikâyelerinde Halk Hukuku. *Electronic TurkishStudies*, 6(4).
- Einstein, A.,Addams, J., & Roosevelt, E. (2016). Maslow'shierarchy of needs.
- Eliuz, Ü. (2000). Dede Korkut Hikâyelerinde Tipler. *Uluslararası Dede Korkut Bilgi Şöleni*, 19-21.
- Elsworth, D. H. (2009). *Motivation in Education, US: Nova*.
- Erbay, H.(Ed.). (2014). *Dede Korkut Kitabı Han'ım Hey*. Ankara: TOBB.
- Günay, U. (1998). Dede Korkut Hikâyelerindeki Karakterlerin Tahlili. *Milli Folklor*, 5(37), 3-12.
- Güngör, E. (1986). *Türk Kültürü ve Milliyetçilik* (5. Baskı). İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Goetz, T.,Hall, N. C. (2013). *Emotion, Motivation, and Self-Regulation : A Handbook for Teachers*, Emeral Group Publishing Limited Howard House, Wagon Lane, Bingley BD16 1WA, UK.
- Hoosain, R.,Salili, F. (2008). *Culture, Motivation and Learning : A Multicultural Perspective*, Pınted in the United States of America.

- Guay, F. (2016). The virtue of culture in understanding motivation at school: Commentary on the special issue on culture and motivation, *British Journal of Educational Psychology*, 86, 154–160.
- Kaplan, M. (1951). Dede Korkut Kitabında Kadın. *Türkiyat Mecmuası*, 9, 99-112.
- Karabaş, S. (1996). *Dede Korkut'ta renkler: araştırma* (Vol. 140). YKY.
- Karasar, N. (1994). Bilimsel Araştırma Yöntemi, Ankara: 3A Araştırma Eğitimi Danışmanlık Ltd.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. *Manevi temelli sosyal hizmet araştırmaları dergisi*, 1(1), 62-80.
- Liem, D., Walker, R.A., McInerney, D. M. (2013). Sociocultural Theories of Learning and Motivation : Looking Back, Looking Forward, Printed in the United States of America.
- Liu, M. (2017). Motivation, Motivation Intensity, Use Of Chinese And Self-Rated Chinese Competence, *Colleg eStudent Journal*, 63-76.
- Mathes, E. W. (1981). Maslow's hierarchy of needs as a guide for living. *Journal of Humanistic Psychology*, 21(4), 69-72.
- McLeod, S. (2007). Maslow's hierarchy of needs. *Simply Psychology*, 1.
- Simons, J. A., Irwin, D. B., & Drinnien, B. A. (1987). Maslow's hierarchy of needs. *Retrieved October, 9(2009)*, 222.
- Torun, A. (1999). *Dede Korkut Destanlarında Kadın Hakkındaki Telakkiler ve Bunun Eski Türk Kültürü'nden Taşıdığı İzler*.
- Zeyrek, Y. (Ed.). (2016). *Dede Korkut Kitabı*. İstanbul: Ötügen.

Structured Abstract

Importance of the Research

Motivations elements that act as activators and dynamism in almost all activities of people in daily academic and commercial etc. activities must be gained to the students in school years. As there are many ways to gain motivation element to students and one of the most influential ones of these ways are literary texts. Especially the works reflecting the national culture and history will be suitable for his purpose. So Dede Korkut, one of the most important works of Turkish culture, needs to be examined whether motivational elements are found or not.

Purpose of the Research

The purpose of this study is to reveal the presence of motivational elements in Dede Korkut' Stories.

Problematic

Are motivation elements included in the Book of Dede Korkut?

Sub Problems

In this study the following sub problems leading from the problematic will also be answered:

1. Which motivational elements are included in the book of Dede Korkut?
2. What are the examples of motivational elements included in the book of Dede Korkut?
3. How do the motivational elements appear in the Book of Dede Korkut?

Method

This research is in the descriptive scanning model. The scanning model aims to describe either the past or present situation as it exists (Karasar, 1994: 77). Document analysis was carried out while collecting data. Providing the data with analyzing the written documents containing information about the fact and events related to the subject which is examined within the research means analyzing the document (Karataş, 2015: 72).

Data Collection Tools

To provide data for this study the Stories of Dede Korkut'book prepared in Hasan Erbay's editorial were examined according to the motivational documents emphasized in MASlow's Hierarchy of Needs and then it arranged according to expert opinion.

Analysis of Data

The motivational issues and the stories that emerged from the examination of the stories were presented for the further investigation of two experts for the purpose of increasing the credibility and the findings were rearranged as a result of expert opinion. The part of every need is shown and interpreted in detail. The opinion of expert was repeatedly applied at every stage of the work.

General Evaluation

In general it is observed that motivational elements are given 18 times and it is seen that the work is rich in terms of motivational elements. The frequencies of these motivational elements are as follows:

MOTIVATIONAL ELEMENTS	<i>f</i>
Physiological Needs	2
Safety Needs	7
Belonging and The Love Needs	4
Esteem Needs	4
Self Actualization Needs	1

As seen in the table, the most commonly used motivation element is the safety need. When the conditions of the period are evaluated, it is normal. The least used motivation element is "self actualization need". However, the small number doesn't make the work weak in this aspect, because when we look the work in general, all the behaviours, words and heroes seem to be directed towards the self actualization need.

Motivational elements are included in 9 of the 12 stories in the work. The distribution of these motivational elements is as follows:

STORY	<i>f</i>
Salur Kazan'ın Evinin Yağmalandığı	1
Salur Kazan'ın Tutsak Olup Oğlu Uruz'un Onu Çıkardığı	1
Dirse Han Oğlu Boğaç Han	2
Kazan Bey Oğlu Uruz'un Tutsak Olduğu	2
Duha Kocaoğlu Deli Dumrul	2

Bay Büre Bey Oğlu Bamsı Beyrek	5
Kanlı Kocaoğlu Kan Turalı	3
Kazılık Koca Oğlu Yiğenek	1
Begil Oğlu Emren	1

As you can see, the motivational elements are distributed in a balanced manner throughout the work. The story including the most motivational elements is “Bay Büre Bey Oğlu Bamsı Beyrek”. No motivational elements were found in the “Basat’ın Tepegöz’ü Öldürdüğü”, “Uşun Koca Oğlu Segrek” and “İç Oğuz’a Dış Oğuz’un Asi Olup Beyrek’in Öldüğü” stories at work.

Discussion And Conclusion

Every Nation has to transmit its cultural codes that is has to grow its own person (Hoosain and Salili, 2008; Guay, 2016). In this context, the basic works bearing cultural codes should be liked and embraced by future generations. It can be more impressive to give language and culture by using the elements of motivation instead of giving it directly (Elsworth, 2009; Liem, Walker, McInerney, 2013; Goetz, Hall, 2013; Liu, 2017). Dede Korkut is the preeminent of these works. The book of Dede Korkut is very important for this nation in terms of establishing a cultural connection between the past and the future. The constantly changing and transforming cultural values can face the danger of extinction over time. Especially the moral values that hold people together gradually diverge from their essence day by day and therefore the repairs of these values are getting harder day by day. From this point, The book of Dede Korkut has been determined to have extremely striking points when examined as a proof of Turkishness and existence throughout history. One of these points is motivational elements. Throughout history, the driving force that drove people from continent to continent were the words given to people, the factors that connected them to life.

It is seen that all the motivational elements such as physiological needs, esteem need, belonging and love need, safety need and self actualization need which are determined in modern meaning appear in the book of Dede Korkut. Therefore it has been determined that the work is extremely strong in reflecting the social value judgements and revealing the justification of existence of the individual.

When we look the examples of the motivational elements included in the book of Dede Korkut it is seen that physiological needs, safety need, belonging and love need, esteem need and self actualization needs are all included. It has been determined that motivation element used in general is safety need. When we considered the conditions of the period, this is very normal. Self actualization need is the motivation elements which has the least example. However, this low number should not mean the work is weak in this aspect because when we look at the work in general, all the behaviours, words and heroes seem to be directed towards the self actualization need.

Development and effects on people of the situations has contributed telling the stories, this cause mobilization of motivational elements. Transferring the values of Turkishness to society and individual is given in an extremely impressive language like literacy discourses in Orhun Inscriptions. It is thought that such examples will help to strengthen the sentiments of giving the new generations at all levels, that they boast of their past, develop their sense of belonging, self-respect and existing in the future.